

MICH HY-01

සැබෑ ශ්‍රී ලාංකේය දෙමුහුම් මිරිස ප්‍රභේදය

මීට වසර පනහකට පමණ පෙරදී ගොවිතැන් කළේ පොත පතින් ලබාගත් දැනුමට වඩා පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට උරුමවූ ප්‍රායෝගික කෘෂිකාර්මික දැනුම උපයෝගී කර ගනිමිනි. එහෙත් අද ඊට ඉඳුරාම වෙනස් තත්ත්වයක් තමයි පේන්න තියෙන්නේ. ඇඳුමෙන් පැළඳුමෙන්, කොණ්ඩා මෝස්තරයෙන් වගේම සිතූම් පැතුම් හා වැඩවලින් ද අද පරම්පරාව වෙනස්. වර්තමානයේ තාරුණ්‍යය කෘෂිකර්මාන්තයෙන් වේගයෙන් ඇත්වී යන සේයාවක් පෙනෙන ද තවමත් කෘෂිකර්මාන්තයේ නියැලී සිටින තරුණ පිරිසක් ද නැත්තේම නොවේ. හැබැයි ඒ පිරිස නම් ගොවිතැන් කරන්නේ ආවාට ගියාට නොවේ. අද තරුණ ගොවි ප්‍රජාව වගාකරන බෝග ප්‍රභේදය එයට වැළඳෙන රෝග පළිබෝධ හානි, ඒවා පාලනය කරන ආකාරය, යොදන්න ඕන පොහොර මිශ්‍රණය ආදී තොරතුරු සොයා ගන්නේ Mobile App එහෙම නැත්නම් අන්තර්ජාලයේ සැරිසරලා. ඉස්සර තමයි නොදැන ගොවිතැන් කළේ. දැන්නම් ගොවිතැන් කරන්නේ හොඳට දැනගෙන. පොතේ හැටියට නම් බෝගයක් වචන්න සුදුසු කාලය තීරණය කරන්නේ බෝගයට ඇතිවෙන්න ප්‍රමාණවත් පාරිසරික වගේම කෘමි පළිබෝධ හානි අවම වන සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකි කාලය ගැන හිතලා. හැබැයි එකකොට තියෙන ගැටළුව තමයි හැමදෙනාම ඒ කාලයට වගා කළාම හොඳ මිලකට විකුණාගන්න බැරිවෙන එක. ඒ ගැන ටිකක් ගැඹුරින් කිව්වොත් වෙළඳපොළ අතිරික්තයක් ඇතිවීමයි. හොඳ මාර්කට් එකක් ගන්න නම් වචන්න ඕන අවාරයටම තමයි. ඔව් එකකොට ප්‍රශ්න ගොඩක් එකදිගට පෙළගැහෙනවා. ජල හිඟතාව, අධික උණුසුම, රෝග හා පළිබෝධ හානි මේ ගැටළු වලට සාර්ථක පිළිතුරු හොයාගෙන ඉදිරියට යන්න පුළුවන්නම් එකත තමයි ජයග්‍රහණය. සම්ප්‍රදායට පිටින් යන එක අභියෝගාත්මකයි. නවතාවයක් ඇතිවෙන්න නම් පැහැදිලි වෙනසකට යන්න වෙනවාමයි. හිතුවක්කාර කමට දඩබ්බර කමට නවතාවයක් සොයා ගොස් ජයගත් අවස්ථා අපේ ඉතිහාසයේ ඕන තරම් තියෙනවා.

ආසියානුවන් වුවද මැලේසියාව, චීනය, තායිලන්තය හා ඉන්දියාව දෙමුහුම් ප්‍රභේද අත්හදා බැලුවේ මීට වසර තිහකට පමණ පෙරය. කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ පර්යේෂණ අතින් ඔවුන් අපට වඩා බොහෝ ඉදිරියෙන් සිටිති. විශාල මුදල් සම්භාරයක් මෙන්ම තාක්ෂණික දැනුම යෙදවීම අතින් බැලූවිට පර්යේෂණ සිදුකිරීම යුද්ධයක් කරනවා හා සමානය. හැමදාමත් දියුණු වෙමින් පවතින අපවගේ රටවලට මේ සඳහා ආයෝජනය කරන්න වෙන්නේ බොහෝ දුරදිග සිතා බැලීමෙන්. දෙමුහුම් ප්‍රභේද නිෂ්පාදනය කරනවට වඩා විදේශීය “හයිබ්‍රිඩ්” ගෙන්වන එක

නරකදැයි කලකට පෙර සිතුවේ මේ නිසා වන්නට පුළුවන.

ලෝකයේ බොහෝ රටවල නිපදවන දෙමුහුම් එළවලු ප්‍රභේද පලතුරු හා මිරිස් බඩඉරිගු වැනි අතිරේක ආහාර බෝග විශාල ප්‍රමාණයක් මේ වන විට ශ්‍රී ලාංකික වෙළඳපොළෙන් ද මිලදී ගැනීමට අවස්ථාව ලැබී ඇත. සමහරවිට කන්නයෙන් කන්නයට වගා කිරීම සඳහා අලුත් අලුත් ප්‍රභේද වෙළඳපොළට පැමිණේ. මෙහි යථාර්තය නම් එම බොහෝ දෙමුහුම් ප්‍රභේද අප පසට හා පරිසරය

හොඳින් අනුවර්තනය නොවීමයි. මේ ආකාරයට වසරකට දෙමුහුම් මිරිස් ප්‍රභේද පනහකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් අවසරය ඇතුළු හෝ නැතිව රට තුළට පැමිණේ. අධික ලෙස රෝග හා පළිබෝධ හානිවලට ගොදුරු වීම ප්‍රමාණාත්මකව මෙන්ම ගුණාත්මක භාවයෙන් අඩු අස්වනු ලැබීම මෙම ප්‍රභේදයන් ගොවීන්ගෙන් ප්‍රතික්ෂේප වීමට හේතු වී ඇත.

මිරිස් වගාව සඳහා කවමත් අප රටෙහි බහුලවම යොදා ගනු ලබන්නේ විවෘත පරාගික මිරිස් ප්‍රභේදයන්ය. කරලෙහි පැහැය, සැර භාවය, රෝග පළිබෝධ වලට ඔරොත්තු දීම වැනි ගුණාත්මක කරුණු අතින් සතුටුදායක වුවද ප්‍රමාණාත්මක අස්වනු වැඩි කර ගැනීම අභියෝගයක්ව ඇත. විවෘත පරාගික ප්‍රභේද සතු ප්‍රවේණික විභවය (Genetic Potential) සීමිත වීම මීට හේතුවයි. ගුණාත්මක භාවය රැකගෙන වැඩි අස්වනු සොයාගත යාම සඳහා ඉදිරි පියවරක් ලෙස දෙමුහුම් දිරිය (Hybrid Vigour) තුළින් ප්‍රවේණික විභවය වැඩි කර ගැනීම දෙමුහුම් ප්‍රභේද නිපදවීමේ ප්‍රධාන අරමුණයි. එකිනෙකට වෙනස් ලක්ෂණ සහිත එනම් එකිනෙකට දුරින් පිහිටන වෙනස් ලක්ෂණ සහිත එකම විශේෂයේ මව් හා පිය අභිජනන පෙළපත් (Breeding Lines) දෙකක් මුහුම් කිරීමෙන් (Hybridization) සාර්ථක දෙමුහුම්ක ලබා ගත හැකිය. මෙම දෙමුහුම් ජනිතයන්, නැතහොත් නව ප්‍රභේදය වම් හෝ පිය පාර්ශවයනට වඩා සාර්ථකත්වයක් පෙන්වීම දෙමුහුම් දිරිය ලෙස හඳුන්වයි. වඩා සරල ලෙස අගයන් ඇසුරෙන් පවසතොත් මව් හෝ පිය පෙළපතින් වඩාත් සාර්ථකව අස්වනු ලබාදුන් පෙළපතට වඩා 25% - 30% ක වැඩි අස්වැන්නක් දෙමුහුම් දිරිය

තුළින් අපේක්ෂා කරයි. ඒ හැරුණුවිට රෝග හා පළිබෝධ වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ ප්‍රරෝහණ ප්‍රතිශතය (95% - 98%) ඉහළ වර්ධන වේගය මෙන්ම උසස් ගුණාත්මය දෙමුහුම් දිරිය මඟින් බලාපොරොත්තු වන සෛස්තු ගුණාත්මයන්ය.

වසර දහයක පමණ කාලයක සිට සිදුකරන ලද අභිජනන පර්යේෂණයන්හි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2015 වර්ෂයේ දේශීය ප්‍රථම මිරිස් දෙමුහුම් ප්‍රභේදය, MICH HY-01 කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ මහඉලුප්පල්ලම ක්ෂේත්‍ර බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය මඟින් නිර්දේශ කිරීමට හැකියාව ලැබුණි. දේශීය ගොවිබිම් තෝරාගෙන ප්‍රවේණිකව වැඩි දියුණු කරන ලද ගල්කිරියාගම වරණය මිරිස් ප්‍රභේදයක්, MI වැරනියා 01 ප්‍රභේදයක් මෙම දෙමුහුම් මව් හා පිය පාර්ශවයන් වේ. හෙක්ටයාරයකට ටොන් 35-40 ක් පමණ අමුමිරිස් අස්වනු ලබා ගත හැකි වීමත්, කොළ කොඩිවීම හා වෛරස් රෝග පාලනයේදී අඩු පිරිවැයකින් සිදුකර ගත හැකි වීමත්, දිවයින පුරාම

වගා කළ හැකි ප්‍රභේදයක් වීමත් MICH HY-01 සැබෑ ශ්‍රී ලාංකීය දෙමුහුම් මිරිස් ප්‍රභේදයේ ඇති සුවිශේෂී ලක්ෂණ වේ.

MICH HY-01 මිරිස් ප්‍රභේදයේ දෙමුහුම් දිරියෙන් උපරිම එල ලැබීමට නම්, මිරිස් ප්‍රභේදය වගා කිරීමේ දී,

- » සරු පසක් තෝරා ගැනීමත්
- » ශාකයට දැනෙන තරමට කාබනික පොහොර යෙදීමත්
- » ජල සංරක්ෂණ හා වල් මර්දනය කිරීමේ අරමුණෙන් වසුන් යෙදීම
- » බිංදු හෝ විසිරුම් ජල සම්පදාන ක්‍රමයක් භාවිතා කිරීම
- » අවශ්‍යතාවය පරිදි රසායනික පොහොර යෙදීමත් වැදගත් වේ.

කල්පිටිය විශේෂිත කෘෂි පාරිසරික කලාපයේ තම සීමිත වූ භූමියෙන් වසරක දී අඛණ්ඩව බෝග 3 - 4 ක් වගා කොට උපරිම භූමි ඵලදායිතාවයක් ලබා ගැනීමට ගොවීන් වෙහෙසෙති. මෙම බෝග අතර මුදල් බෝගයක් ලෙස මිරිස් බෝගයට ඇත්තේ ද හොඳ ඉල්ලුමකි. අවසරයෙන් හෝ අනවසරයෙන් කල්පිටියට එන ප්‍රභේද කොතෙක් තිබුණද MICH HY-01 දේශීය දෙමුහුම් මිරිස් ප්‍රභේදය කෙරෙහි ගොවීන් තබා ඇති විශ්වාසය එම ප්‍රභේදය කොතරම් තරඟකාරී ලෙස ගොවීන් අතරට ගොස් තිබේද යන්න පිළිබඳව හොඳ තක්සේරුවකි. අභියෝගයක්ව ඇත්තේ ඔවුන්ගේ ඉල්ලුමට සරිලන බීජ සැපයීමයි.

පරපරාගනය සිදුවීමේ ප්‍රවණතාවය ඉතා වැඩි බෝගයක් වන මිරිස් වල ගුණාත්මක බීජ නිෂ්පාදනය කිරීම තරමක් අසීරු කාර්යයක් වුවද එය හොඳ ආදායමක් ලබා ගත හැකි ව්‍යාපාරයකි. විවෘත පරාගික ප්‍රභේද වල බීජ නිෂ්පාදනයට වඩා හාත්පසින්ම වෙනස් ක්‍රියා පිලිවෙතක් දෙමුහුම් මිරිස්

බිජ නිෂ්පාදනයේ දී සිදුකළ යුතුවේ. මව් හා පිය පෙළපත් පාරිශුද්ධතාවය රැකෙන පරිදි නඩත්තු කර ගැනීම මෙහි ප්‍රධානතම කාර්යයකි. කෘමීන් මගින් සිදුවන පරපරාගනය සහ අහිතකර තත්ත්වයන්ගෙන් මව් හා පිය පෙළපත් ශාක ආරක්ෂා කර ගැනීමට කෘමි ප්‍රතිරෝධී දැල් සහිත විශේෂිත ගෘහයක් දෙමුහුම් බිජ නිෂ්පාදනයේ දී භාවිතා කළ යුතුවේ. (දෙමුහුම් බිජ නිෂ්පාදනයේ දී අප භාවිතා කරනුයේ කෘතීම ලෙස ස්වපරාගනය සිදුවීම වළකා අතින් පරපරාගනය (Manual Emasculation and Pollination) සිදුකරන ක්‍රමවේදයයි.) මව් ශාකයේ පිපෙන්නට ආසන්න පොහොට්ටු වල ඇති පරාගධානී ඉවත් කිරීම කියන්නේ දුෂ්කර වූත් පුහුණු ශ්‍රමය (Skill Labour) අවශ්‍ය වූත් පියවරකි. අනතුරුව පිය ශාක වලින් වෙන්කර ගත් මේරු පරාග මව් ශාකයේ පරාගධානී ඉවත් කළ මල් වල කලංකය මත තැවරීම පරෙස්සමින් කළ යුතු කාර්යයකි. මව් ශාකයේ හට ගන්නා මල් වලින් හැකි උපරිම ප්‍රමාණයක් සාර්ථකව පරාගනය කර ගැනීම හුදෙක් අතේ හුරුව මත රඳා පවතී. තවද ගෘහය තුළ පාරිසරික තත්ත්වයන් ප්‍රශස්ථව තබා ගැනීම ඉතා වැදගත්ය.

වසරකට වරක් හෝ කීපවරක් වෙනස් මාදිලි සහිත හයිබ්‍රිඩ් වාහන නිෂ්පාදනය ඉතා පහසුවෙන් සිදුකරනු ලබයි. මෙහිදී සැමවිටම අලුත් මාදිලිය තිබූ මාදිලියට වඩා නව්‍යතාවයකින් යුක්තව ඉදිරිපත් කිරීමට එම පර්යේෂකයන්, නව උත්පාදකයන් සමත් වේ. දෙමුහුම් ප්‍රභේද නිෂ්පාදනය ඊට වඩා සරළ බවක් පෙන්නුවද කර්මාන්ත ශාලාවේ “අවිච්ච” වෙනස් කිරීමෙන් වාහන මාදිලිය පහසුවෙන් වෙනස් කළද බෝග ප්‍රභේදයේ නව

මාදිලිය වෙනස් කර ගැනීම ඉතා අසීරු කාර්යයකි. යම් දෙයක් ගොඩනැගීම අසීරු වුවද නැති කිරීම හෝ විනාශ කිරීම ක්ෂණයකින් වුවද කළ හැක. එහෙයින් ලබා ගත් ප්‍රභේදය රැකගෙන ඉදිරියට ගෙනයාම අමාරුවෙන් වුවද කළ යුතුවේ.

දෙමුහුම් බිජ නිෂ්පාදනය ලාභදායී බව සැබෑය. දෙමුහුම් ප්‍රභේදයේ ගුණාත්මය රැකෙන පරිදි එය සිදුකිරීම අනිවාර්ය කාරණයකි. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බිජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය, පුද්ගලික අංශය හා සුළු පරිමාණ ගොවි කණ්ඩායම් මගින් සිදුකෙරෙන දෙමුහුම් මිරිස් බිජ නිෂ්පාදන කාර්යය වඩා සැලකිල්ලකින් මෙන්ම මනා විනයකින් සිදු කිරීම තුළින් ගොවි ජනතාව වෙත ඉහළ ගුණාත්මයෙන් යුත් දෙමුහුම් මිරිස් බිජ ලබා දීමට හැකි වනු ඇත. අසුව දශකය මිරිස් වලින් රට ස්වයංපෝෂිත වූ ලෙසින්ම නුදුරු අනාගතයේ දී දෙමුහුම් මිරිස් වලින් රට ස්වයංපෝෂිත කිරීම සිහිනයක් නොවනු ඇත.

“රුකුහොත් දෙමුහුම් දිරිය -
සුවදායක වේය ඉදිරිය”

කමල් එන්. කන්තන්ගර
ප්‍රධාන කෘෂි විද්‍යාඥ (ශාක අභිජනන)
ක්ෂේත්‍ර බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය,
මහඉලුප්පල්ලම